

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การออมทรัพย์เป็นพฤติกรรมส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของมนุษย์และเป็นวัฒนธรรมร่วมของมนุษยชาติ เงินออมเป็นทรัพย์สินที่มีค่า ซึ่งสามารถเป็นหลักประกันที่มั่นคงสำหรับชีวิตในอนาคต การออมเงินนั้นมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามการพัฒนาลักษณะของเงินตรา และตราสารทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และค่านิยมที่ปรากฏอยู่ในแต่ละสังคม

สังคมไทยเป็นอีกสังคมหนึ่งที่เน้นการออมเงินในรูปแบบต่าง ๆ มีการเสริมสร้างค่านิยมการออมมาโดยตลอด โดยเฉพาะการออมในภาคครัวเรือนซึ่งนับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการออม โดยมีการออมภาคเอกชน และการออมภาครัฐอยู่ในลำดับรองลงมา แต่จากรายงานของคณะกรรมการรณรงค์ระดมเงินออม ธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ.2542 พบว่าการออมของภาคครัวเรือนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมามีแนวโน้มลดลงกว่าเท่าตัว จนมีขนาดการออมน้อยที่สุดในปัจจุบัน คือ สัดส่วนต่อการออมรวมลดลงจากร้อยละ 45.0 ในปี พ.ศ. 2530 เหลือร้อยละ 22.4 ในปี พ.ศ. 2539 และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการออมของครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์รวมภายในประเทศ (GDP) ปรากฏว่ามีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 12.4 ในปี พ.ศ. 2530 เหลือร้อยละ 7.6 ในปี พ.ศ. 2539 (คณะกรรมการรณรงค์ระดมเงินออม ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2542) ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมการบริโภคของครัวเรือนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มีการบริโภคเพิ่มขึ้นมากกว่าการออม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการเลียนแบบการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจจนทำให้ต้องประกาศใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 และสถาบันทางการเงินจำนวน 56 แห่ง ถูกรัฐบาลสั่งระงับการดำเนินกิจการซึ่งมีสาเหตุจากภาวะหนี้เสียและการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ส่งผลให้ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และดำเนินนโยบายการแก้ไขปัญหาด้านการเงินในลักษณะวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้ประชาชนขาดความมั่นใจในเสถียรภาพทางการเงินของสถาบันการเงินของประเทศ ซึ่งส่งผลให้อัตราการออมลดต่ำลงอีก จนกระทั่งกลางปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศจึงได้เริ่มปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ และมีการเริ่มนโยบายการเงินอย่างผ่อนคลายเป็นพิเศษเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างความเชื่อมั่นของ

ประชาชนต่อสถาบันการเงินอีกครั้ง ทำให้อัตราการออมเงินเริ่มขยายตัวเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก ประกอบกับการลดลงของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากทำให้แรงจูงใจในการออมลดลง ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวจึงเป็นที่น่าเป็นห่วงถึงสภาวะการออม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคครัวเรือนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสภาพการดำเนินชีวิตของประชาชนเหล่านั้นในอนาคต

ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการออมต่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และในฐานะที่เป็นข้าราชการตำรวจ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของข้าราชการตำรวจ โดยเฉพาะข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรเนื่องจากมีศักยภาพทางการเงินเพียงพอที่จะสามารถจูงใจก่อให้เกิดพฤติกรรมการออมได้ โดยจะศึกษาจากข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการรณรงค์ส่งเสริมการออมของข้าราชการตำรวจกลุ่มดังกล่าว รวมถึงข้าราชการตำรวจที่มีบริบททางสังคมเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแบบแผนการออมของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา

ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการออมและรูปแบบการออมของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และเพื่อเป็นแนวทางในการรณรงค์ส่งเสริมการออมของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาข้อมูลการออมเงินของข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีงบประมาณ 2545 ตามสถานีตำรวจต่าง ๆ จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

1. สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองเชียงใหม่
2. สถานีตำรวจภูธรตำบลช้างเผือก
3. สถานีตำรวจภูธรตำบลสุทโธปหารนิเวศน์

4. สถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ปิง
5. ตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่

1.5 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การออม หมายถึง การออมในรูปแบบของ เงินฝากธนาคารทั้งธนาคารพาณิชย์ ธนาคารของรัฐ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสถาบันการเงินอื่น ๆ รวมทั้งพันธบัตรรัฐบาล การซื้อตราสารทางการเงิน การซื้อหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์ การซื้อสินทรัพย์ การซื้อสลากออมสิน การให้กู้ยืมนอกระบบและ/หรือการเล่นแชร์

ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งยศระดับ ตั้งแต่ร้อยตำรวจตรี ถึงพันตำรวจโท